

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Knihovna poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **Čechoslovan**

Vydavatel: **V. Švihovský**

Vydáváno v letech: **1911-[1918], 1911, 11.03.1911**

Číslo ročníků: **1, 5**

Číslo výtisků: **1, 5**

Datum vydání čísla: **11.03.1911**

Identifikátor ISSN: **2414-9373**

Stránky: ,

me zase na ně pravidelný odbyt. Tím se stalo, že mnozí, dříve pracovití a střízliví hospodáři, počali pít víno a klesli na opilec, čímž se kulturní úroveň naší osady značně snížila.

Dobry výtěžek poskytuje nám „škumpije“.*) Letos nám platili až 1 rubl 50 kop. za pud. Člověk ji může nasbírat za den až dva pudy. Ovšem, něco z výtěžku ujde na dovoz do města — ale přece se při tom vydělá mnohem více, než na tabáku i na víně. Ale i tento výtěžek, zdá se, nepotrvá dlouho, neboť na škumpii počínají chodit různí trhaní z města a často ukradnou nám to, co máme v horách na mlatech uchystáno. Proto musíme ji voziti domů zelenou, což však je nevýhodno, poněvadž je velmi těžká.

Velice naší osadě prospěl náš inspektor drobného úvěru: Otevřel nám záložnu (ссудо-сберегательную кассу), a nyní můžeme stavěti. Dvory nabývají lepšího vzezření, stavíme i kostel. Již jej máme pod střechou; nyní se asi bude stavěti hospoda, která jest nezbytná, poněvadž do kostela budou jezdit z daleka, i musejí někam zajít.

Ještě jeden veliký nedostatek má naše osada — k neuvěření špatné cesty. Silnice vede jen ruskými osadami — z českých má ji jen Glebovka. U nás jest samý výmol, samá skála a bláto. Se všech stran voda stéká potůčky k cestě a po ní pak teče dále jako řekou, vymílají ji. Kde se dostane na pole, odnáší půdu. Úřady se nestarají, aby nám pomohly. Vzpomenou si na nás jen tehdy, když je třeba odváděti daně nebo vykonávají různé práce, jako voziti různým úředním zřízením dříví a pod.

Poselencec.

Z Českého Straklova.

(Volyň. gub., Duben. új.)

Když jedeme po železnici z Rakouska přes Brody a Radzivilov, přijedeme na stanici Dubno. Po pravé straně nádraží vidíme velmi hezkou velkou osadu, rozloženou na veselém návrší. Obec ta sestává asi ze 100 čísel a má tři rozsáhlé ulice. Obytná i hospodářská stavení jsou pěkně uspořádaná, skorem u každého dvora je dobře opatrovaná zahrada, v stáří as 20 let. Tato osada se

*) Škumpa (škumpija) jest keř s pěknými, v létě ohnivě červenými listy. Roste na téměř holých skalách v opukové půdě. Sušené listy jeho obsahují nejjemnější tříslovinu a jiné cenné látky, jichž se používá k vydělávání nejlepších koží (saffianu, korduannu), jakož i k barvení koží i látek vlněných, bavlněných i hedvábných.

nazývá Český Straklov a byla založena r. 1875. Tehdy čeští hospodáři, počtem 70, koupili od dědiců Skříneckých 1029 desjatín půdy za obnos 62.000 rublů. Koupě tato byla uzavřena jednotně i sepsána o ní jediná kupní smlouva, v níž není zaznamenáno, jakou část pozemků každý jednotlivce kupuje. Jen v plánu a v obecním seznamu je zaznamenáno, které pozemky jednotlivcům patří. Rozměr podílů hospodářů řídí se obnosem, jaký při koupi složili, a tak jsou u nás hospodářství různé velikosti. Největší má 100 morgů, pak jsou dvorce s 60, 50, 40, 15, 10, 5, 3, 2 i 1 morgem. Zvláštní shodou okolností jest u nás jeden hospodář se 100, a jeden s jedním morgem. Většina dvorů má od 10 do 30 morgů. Z koupených pozemků byla jen 1/4 orná půda, ostatní bylo pokryto špatným lesem a liskovím, jehož část byla jen s velkým namáháním přeměněna v role. 40 desjatín zaujímají bařiny, jimiž protéká řeka Ikva, dávající obci roční důchod 100 rublů (obec pronajímá rybolov). Luk jest u obce asi 50 desjatín; částečně jsou také bažinaté, takže v mokřem létě se musí seno vynášeti na zádech a na holích. Na našich polích daří se všechny druhy obilí i zelin, musíme však každé tři roky hnojit. Také jsou zde chmelnice, ale malé, neboť, jak jsem svrchu řekl, obec je rozložena na rozlehlém návrší, kam vítr má svobodný přístup, což chmeli ovšem neprospívá. Les pokrývá více než 500 desjatín a je vzdálen od obce přes 10 verst; cesty k němu jsou velmi špatné. Půda pod ním je písčítá. Les je 30—35-tiletý, většinou dubový a borový; tu a tam jsou habry, břízy a osyky. Starých stromů je málo, poněvadž v prvních letech nouze donutila hospodáře prodati židům na vysekání nejlepší části lesa za laciný peníz. V lesích se nacházejí lomy na vápence i stavební kámen.

Jak jsem již řekl, je obec naše velmi hezká, ale pozemky jsou daleko rozházené. Hospodářství jsou nevelká; půda je nyní drahá (400 rublů morg), a proto se mnozí krajané zabývají řemeslem a obchodem.

Na hlavní ulici stojí lity památník s podobou Krista, ohražený železnou mřížkou. Je to dar manželů Sazečkových a nachází se na místě, kde stál kříž, postavený obcí při založení osady. Pomník je zhotoven tovaryškem p. Stránským a slouží k okrase naší obce.

Máme zde od r. 1880 obecnou školu, která se nyní nalézá ve správě státní. Potřebuje však opravy; již loni obec určila na to 2000 rub-

lů z kapitálů, který se utvořil z přeplatku na podušní dani, ale peníze dosud nebyly nám vydány.

Vedle školy jest skladiště hasičského nářadí. Obec založila r. 1906 spolek dobrovolných hasičů, který měl při založení 30 činných a přes 70 přispívajících členů. Na jeho založení obec věnovala 800 rublů, zemstvo 100 rublů. Máme stříkačku za 600 rublů a všechno ostatní hasičské nářadí v nejlepším pořádku. Potřebné odborné knihy byly objednány od Ústřední hasičské jednoty české. Hasičský spolek pořádá četné taneční i divadelní zábavy. Při divadelních představeních bývá nám na závadu, že naše mládež namnoze bohužel neumí čísti česky. Jinak by se divadlu u nás muselo dařit, neboť obec je velká a zámožná. Zábavy vynesly spolku za dobu jeho trvání přes 800 rublů. Členové spolku mají pěkný tmavomodrý stejnokroj s čamarou.

Máme svoji obecní pojišťovnu proti ohni. Založili jsme ji letos a obec složila základní kapitál v obnosu 5000 rublů. Pojištění jsme složili již na 300 rublů.

Straklov má svůj průmysl. Počet průmyslových závodů není četný, ale za to ty, které máme, zdatně pracují. Pan Stránský zařídil zde pěknou továrnu na hospodářské stroje a patentní sušírny na chmel. Práce má množství a jeho stroje se těší oblibě, jak u nás, tak v okolí. Má v úmyslu rozšířit podnik a bude nejspíše v brzkou stavět slévárnu.

Druhým průmyslovým podnikem u nás je soustružnická dílna pana Antona. Vyrábí hlavně dřevěné zátky pro pivovary, dřevěné kohouty a j. Dílna pracuje ve velkém a jak jsme slyšeli, bude se též rozšiřovat.

J. Grmela.

Z Marjatina (Volyň. gub.). Je nás zde malá hrstka mezi domorodými rolníky. Z počátku žilo se nám velmi těžce, neboť naši sousedé nám činili všemožné příkoří, na př. spásali svým dobytčím úrodou na našich polích, odvolávajíce se na servituty jež jim zajišťují jistá práva na těchto pozemcích, a vyhrožující nám bitím a vypálením, budeme-li jim v tom brániti; v agrárních nepokojích vykáceli nám celý les. Hospodáři se „čerezpolosno“, a proto nemůžeme vésti hospodářství řádně po našem způsobu.

V poslední době se naše stavení trochu zlepšilo. Máme zde obecnou školu, v níž se naše děti učí společně s domorodými obyvateli a dosti dobře se snázejí. Náš učitel p. Marek je syn českých rodičů; ve škole vyučuje se rusky. Toto spo-

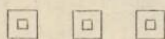
lečné vychování našich dětí s dětmi našich sousedů bude mítí zajisté dobrý vliv v budoucnosti, neboť seznámivše se z mládí ve škole, budou se později dobře snášeti.

Společně se sousedními obcemi založili jsme před třemi roky pojišťovací společnost, jež nám zároveň slouží záložnou. Na základní jmění složili jsme po 1 rublu ze sta; každoroční premie obnáší také po 1 rublu ze sta. V pádu ohně, což se stalo již třikrát, poskytuje každý hospodář výpomoc: půl pudu žita, půl pudu ovsu, pud sena, dva kule slámy a 50 kop. hotovými, mimo toho 1 rubl ze sta. Někteří, kdo pojistili se dříve, nebudou již po třech letech platiti pojistné, zůstávajíce při tom pojištěnými.

Také jsme hrávali divadlo ve prospěch knihovny. Posledně jsme — však hráli bez úředního dovolení. Někdo to donesl urjadníkovi, ten přišel, sepsal protokol a sedm hereců bylo odsouzeno k pokutě po 3 rub. Při divadle se vybralo 25 rublů, z těch se zaplatila pokuta 21 rub. Od té doby nehrajeme.

Jak veliký je rozdíl mezi hospodařením českým a ruským vysvítá z toho, že často Rus mající 15 desjatín, na jaře přichází k Cechovi, který jich má jen 8, s prosbou, aby mu prodal pud sena nebo řezanky pro dobytek, jež nemá čím nakrmiti, a český hospodář skutečně má ještě tolik, že může sousedu vypomoci. Než musím připomenouti, že i mezi nimi někteří již počínají hospodařiti podle našeho vzoru.

A. Zálesák.

D o m a i v c i z i n ě .

K rusko-čínskému sporu. Veliký denník londýnský „Times“ uveřejňuje dopis generala Younghusbanda, ve kterém tento vyslovuje úplný souhlas s požadavky, které Rusko položilo Číně. Generál praví dále, že jako Čína snažila se obejítí úmluvu s Anglií v Tibetě, tak i nyní pokouší se obejítí smlouvu s Ruskem o Mongolsku. Proto sympatie Angličanů v tomto sporu jsou na straně Ruska, neboť jejich zájmy jsou stejné. Velký dojem působí také jednohlasné uznání oprávněnosti ruských požadavků japonským tiskem. Z Charbina se oznamuje: Oddíl čínského vojska střelil na ruskou pohraniční stráž; raněn nebyl nikdo. — Japonsko žádá, aby mu Čína prodoužila nájem Kvantuna v Jižní

Z Alexandrovky, (Chers. gub.). Mnoho zdaru novému kroku v říši kultury, majícimu sloužiti k pěstování společenského života nás Cechů v Rusku! Toto vřelé přání se vydralo z nitra mého srdce v tu chvíli, když jsem rozbalil na poště zasláný mi balíček „Cechoslovana“. Již dlouhou dobu jsem vzpomínal, bude-li vycházeti onen dávno očekávaný český list v Rusku. Proto při obdržení zmíněného balíčku jsem měl nemalou radost. Mohu a mohou si snad všichni představit, co taková věc, jako vydávání českého časopisu u nás, vyžaduje neúnavné vytrvalosti, trpělivosti a sebezapření. Když nyní máme svůj vlastní český časopis, starejme se všichni seč síly naše stačí, by opět nezanikl, jako předchůdce „Cechoslovana“ — „Ruský Cech“. Važme si jej jako věrného přítele, zpravodaje i povzbuzovatele svého. On chce a bude nás, rozptýlené po rozsáhlé Ruské říši, sblížovati vždy těsněji a těsněji, a budeme-li všichni družně pracovati a jim se řídit, dojísta utvoříme kruh, jaký jest již dávno ideálem všech pravých Cechů. I roztroušení po celé veleříši, při trvání „Cechoslovana“ budeme si navzájem blízko, neboť budeme moči volně s sebou rozmlouvatí na stranách našeho časopisu. A proto volám ještě jednou našemu „Cechoslovanu“ — Na zdar! *Cechomil.*

Slován jest a bude nepřemožitelným, pokudkoli heslo spojené svobody a rovnosti ozývati se bude v srdci jeho. *Palacký.*

čího se Mongolska. — Do Mongolska posílají se stále nová vojska. Casopisům zakázáno přinášeti zprávy o pohybech vojsk.

Ruské obyvatelstvo v Charbině je velmi znepokojeno hrozbou války. Všichni zřízení železných dráhy budou v nejbližších dnech ozbrojeni pro případ neočekávaného přepadení. — Mezi japonskou a čínskou policií ve fušinských dolech vypuklo zjevné nepřátelství, přičemž padly lidské životy. — Čínské obyvatelstvo Mandžurie žádá, aby Čína nijak nepovolovala Rusku. Největší agitaci v tomto směru vedou mukdenští kupci, kteří hlásají, že Rusko je nyní po válce s Japonskem oslabeno, a nabízejí celé své jmění na utvoření milice a vedení války. Do Mongolska přibývají stále nové vojenské oddíly. — Japonský tisk obviňuje Čínu a radí Rusku k válce. — Čínské obyvatelstvo v Mandžurii a Přiamursku prehá. Anglické listy jsou přesvědčeny o nutnosti války a chystají se k vyslání dopisovatelů. — Do Charbina vrátili se obchodníci obilím s prázdňem, neboť Číňané nechtějí je prodati. — Hlavním viníkem neústupnosti čínské vlády je ministr vojenství, který neustává tvrditi, že Čína je připravena k válce. Má na 150.000 evropsky vycvičených vojáků, mimo velkého množství nevyvycvičených. — Do Petrohradu došla konečně odpověď Číny na ruskou notu. Odpověď tato není uspokojivá, poněvadž vyhovuje jen jednomu požadavku, kdežto o druhém se zmiňuje vyhýbavě. Ruská vláda bude státi energicky na svém požadavku a dala vyslanci v Pekingu příslušné pokyny. Podle zprávy „Nového Vremene“ čínské obyvatelstvo má za to, že 12. března vypukne válka. — Říšské německé listy podezřele ponoukají Rusko k válce s Čínou. Anglické zprávy vyvracejí pověsti o hnutí proti Evropanům vůbec, a Rusům zvláště. Rozmáhá se protievropská agitace. Pravidelné čínské vojsko jest bezmocno proti chunchuzům. Podle mnohých příznaků zdá se, že Číně hrozí nové boxerské hnutí.

India má podle nejnovějšího sčítání 315 milionů obyvatel.

V Koreji hotoví se povstání proti Japoncům.

Ruští Židé v Prusku. Pruské úřady uveřejnily nová pravidla o právu přebývání ruských židů ve východním Prusku, hlavně v Královci. Podle nich ti židé kteří se usadili v zemi do roku 1882, mohou již býti pokládáni za pruské poddané, ti pak, kteří usídlili se tam po tomto roce, musejí dostati zvláštní dovolení ku přebývání v Prusku, které